

nemčurilo, tam madjarilo in laškutarilo! Slovenci so skoro popolnoma pozabili, da so Slovani; celó med seboj so se jeli ločiti v Kranjce, Korošce, Štajarce itd., kar se je vladno i pospeševalo. „Sin je nesreče razpor — brata mi brat ne pozna. — Ogni se, Hrvat si ti! — Iz pota mi Krajnec, Korošec! — Tak malopriden prepir dom in moč mi drobi“ — vzdihuje Slovenija (Koseski).

Pomislimo naposled, koliko so se bojevali v starih časih naši predniki! O tem se pripoveduje v domačih povéstih in popéva v narodnih pesmih. Nekatere segajo v prav stare čase, da se reči smé, da tudi po narodni poeziji se nekoliko veže stara in nova slovenščina. — Koliko so se vojskovali Slovenci vže med seboj, potem s sosedi p. Benečani in Bavarci, s Franki, Nemci, Madjari, in vzlasti s Turki! — *Inter arma Musae silent.* — Če je res, kar se bere, da so samo od l. 1460 do l. 1508 Turki 27krat bili na Kranjskem in da je poginilo tedaj do 200.000 ljudi: ni čudo, da Slovenci nimamo dokaj starih slovstvenih umotvorov; istina pa je, kar piše o njihovih borbah Schoenleben, da bilo bi tvarine za mnogo knjig: si majores nostri calamos aequae tractassent ac ferrum (*Carniolia antiqua et nova 1681*)!

Dr. Ivan Anton Scopoli.

V spomin stoletnice njegove smrti. Spisal Fran Kocbek.

(Dalje.)

Mnogo gostov prihitelo jo torej 22. junija na vabilo rudarskega ravnateljstva v slovensko Almadeno, ležečo v globini sredi zelenih gorá in temnih gozdov. Ob 1/2 12. uri zbrali so se gosti v zbornici rudokopa. Od tod podali so se k hiši, kjer je nekdanj bival Scopoli in katera je bila okusno nakinčena z zastavami in zelenjem. Rudokopi v praznični obleki obkolili so prostor, kjer so se zbrali vladni zastopniki, vsi rudarski uradniki, povabljeni gosti in množica drugih ljudi. Prof. V. Voss imel je slavnostni govor, v katerem je omenil učenjakove zasluge kot zdravnik, učitelj, ekonom izsledovatelj ter na dostojnem mestu razkril spominsko ploščo.

Potem je dr. Kaisersberger podal kratke črtice iz Scopolijevega življenja, ozi-
raje se zlasti na dobo, ko je živel v Idriji. Po končanem govoru zasvirala je rudarska godba cesarsko himno, rudarski ravnatelj J. Novák pa je izrekel „hoch“ na Nj. Vel. cesarja. S tem je bila svečanost končana.

Omenimo naj še, da je pri banketu popoldne razen drugih govornikov govoril tudi višji oskrbnik zalog g. Viljem Leithe, ki je omenil mnogo črtic iz Scopolijevega življenja, posnetih iz raznih listin rudarskega arhiva.

Povodom svečanosti dobilo je rudarsko ravnateljstvo deležne dopise od c. kr. državnega geologičnega zavoda, od rudarskih akademij iz Ljubnega in Ščavnice. Od mnogih brzojavk tudi jedno od občinskega zastopa Cavalese, Scopolijevega rojstnega kraja.

Spominska plošča je 60 cm visoka in 63 cm široka. Okusni načrt v renesančnem slogu izdelal je arhitekt Robert Mikovič v Gradcu; bronovo litino pa je preskrbel Albert Samassa v Ljubljani. Napis se glasi:

HANC. DOMUM
DR. JOANNES. ANTONIUS. SCOPOLI
CAVALESTUS. TIROLENSIS
INSIGNIS. RERUM. NATURALIUM. SCRUTATOR
BOTANICES. IN. CARNIOLIA AUCTOR
MDCCLIV — MDCCLXIX

MUNERE, I. R. PHYSICI. FUNGENS
INHABITAVIT.

i. r. Ministerium in rebus agrariis d. d. 1888.

Povodom opisane svečanosti v Idriji, poudarjali so tudi slovenski listi Scopolijeve zasluge za slovenske pokrajine. „Slov. Narod“, št. 133, pa je prinesel lepo pesem, katero je zložil Vladimir Lenski „† Dr. Ivanu Antonu Scopoli-ju, naravoslovcu in rudarskemu fiziku, v stoletni spomin njega smrti dné 8. malega travna 1788“. Glasl se:

1.

„Ko v našo tū preteklost se oziram,
V preteklost davno že minolih dnij,
Pogled boječe in temno upiram,
Okó v bolesti srčnej se solzí.

2.

Možé v daljavi vidim neumorne,
Podpora naša, naše Slave kras,
Značaje resne, nepremične vzorne,
Možé mladostnih let in sivih lās.

3.

Alj davno v hladnej zemlji že ležijo,
Spomin njih le nad nami še bedí,
In tam, kjer oni v sladkem miru spijo,
Oj, dragi, tam prebivaš i že Ti!

4.

O dà! Preteklo mnogo dolgih let je,
Ko v zemeljski si legel naročáj,
Glej, stokrat grob Ti kinčalo je cvetje,
Že stokrat krasil svet pomladni raj.

5.

Ti mož si bil, zvest svojemu namenu,
Učen, občeprijubljén, spoštovan,
Priboril čast si svojemu imenu
Z duha modrostjo, vstrajnostjo obdan.

6.

Spoznaval bisere si v dnú temine,
Spoznaval si narave skrivno moč,
Zató rudar motrêč na te spomine
Prošlè, solzí se trpko vzdihujoč.

7.

A ne osrčja zemlje le zaklade,
Podzemni nisi preiskal le svet,
Prehodil loge doma si, livade,
Nabíral ko bučela s cvetom cvet.

8.

Na Té Slovenija hvaležno gleda,
Podal si šopek divnih jej cvetic,
Po Tebi je čudêč spoznala veda
Lepoto naših Vesne krasotic.

9.

Zató, ko tū v preteklost se oziram,
V preteklost davno že minolih dnij,
Pogled boječe in temno upiram,
Okó v bolest srčnej se solzí.

10.

Možé v daljavi vidim neumorne,
Podpora naša, naše Slave kras,
Značaje resne, nepremične, vzorne, —
A vse zadel že smrtni je poraz.

11.

In tam si tudi Ti! Oj mnogo let je,
Ko v zemeljski si legel naročáj,
Iz groba pa pricvelo Ti je cvetje:
V zahvalo Tebi venec splel je Maj.

12.

Alj dneve Tvoje davnega spomina
Krasi najbolj Ti cvet, ko Tebi mož,
Redák: — Atropoides Scopolina —
V sredini venca krasno-cvetnih rož!

(Konec prih.)

Učiteljska zborovanja v Ljubljani.

(Dalje in konec.)

II.

Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“.

Po zborovanji „Vdovskega društva“ je zborovalo „Slovensko učiteljsko društvo“. Ker je bil prvi predsednik tega društva uradno zadržan, otvori sejo drugi predsednik g. Fel. Stegnar, kateri zbrane učitelje (70—80) prisrčno pozdravi ter v daljšem govoru oménja, da „Slovensko učiteljsko društvo“ zraven svoje dvajsetletnice letos praznuje